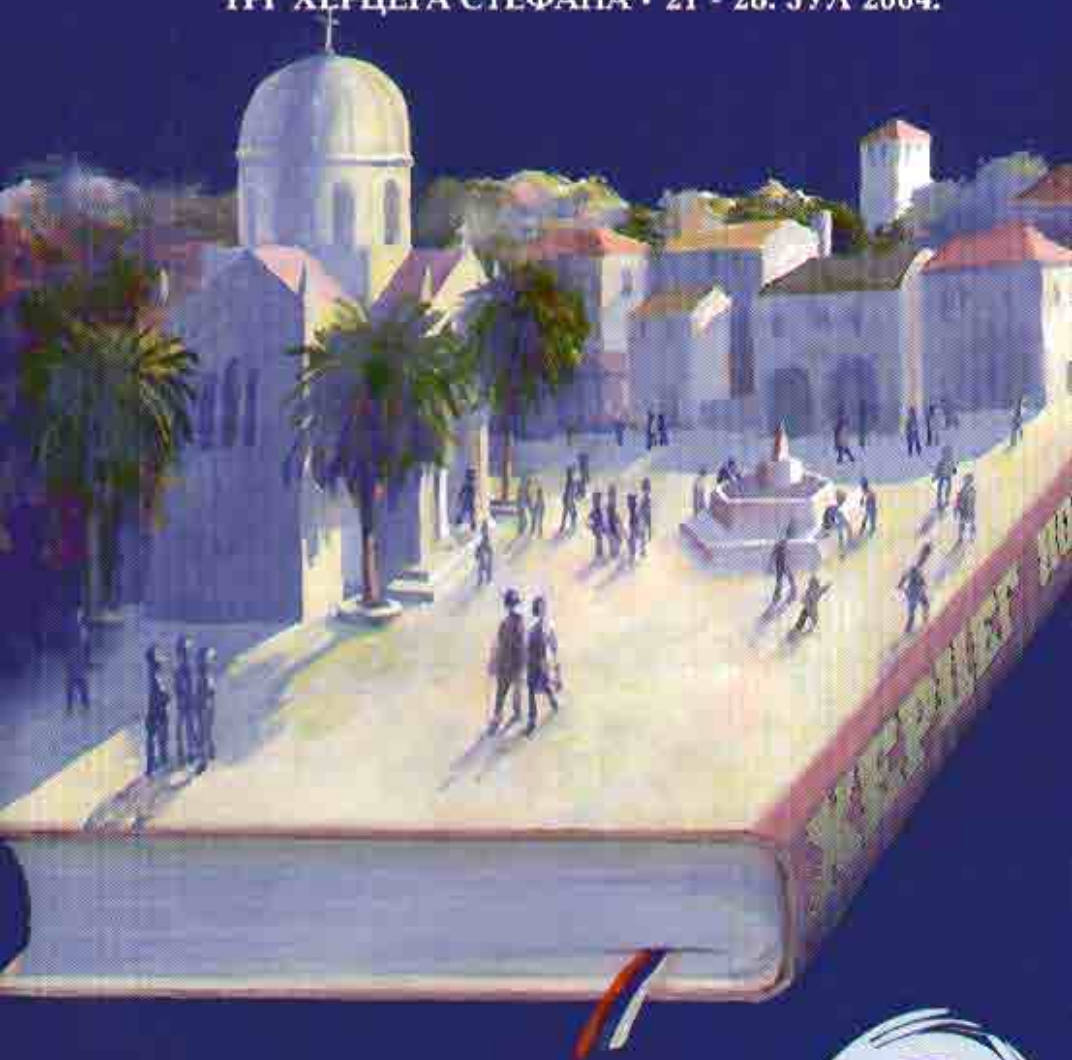

ХЕРЦЕГ НОВИ
МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ КЊИГА
"ТРГ ОД КЊИГЕ"

ТРГ ХЕРЦЕГА СТЕФАНА • 21 - 28. ЈУЛ 2004.

БИЛТЕН

23. јул (петак)

Едиција о Карађорђевићима
Завод за уџбенике и наставна средства - Београд

Капитално издање Завода за уџбенике и наставна средства – Београд пред бројном, и веома заинтересованом публиком представили су проф. др Драгољуб Живојиновић и проф. др Радош Љушић, док је о њиховом раду у уводној бесједи говорио академик Владо Стругар.

Академик Владо Стругар
ИСТОРИЧАРИМА БЛАГОСЛОВ

Поштовани посетници «Трга од књиге» у Херцег-Новом, срдачно вас поздрављам, сваког у скупу појединачно, с жељом да нам вечерашње дружење постане мила успомена.

Изговорићу, укратко, као уводно слово, неколико података о професорима историје и писцима научних дела Драгољубу Живојиновићу и Радошу Љушићу.

Пре свега, морам да кажем две напомене, мени на овом месту и овог часа баш важне, а вама, ваљда, неће бити непријатне.

Прва. За тридесет и две године откако боравим у Херцег-Новом, бивало је и месецима непрестано, никад овде нисам говорио на јавном скупу.

Друга. Човек мога доба, доживљајима, радом и знањем припада прошлости; старост је палост, једва ли способна да посматра, а нимало моћна за одважну беседу. Али вечерас оба лична разлога подређујем знаменитостима Живојиновића и Љушића, јер их надвишавају њихова ученост, просветнички рад, и историографске књиге.

Опростите ми ако сам промашио изговарајући две напомене. Али научник мора да је искрен, истину да казује, макар му ту нешто и немало било. Јер, истина је неприкосновена непромељивост, височанство са небеса, окружује божанства; Бог може и да се премести, а истина, следећи све и свуда, однеће памћење о пређашњем престолу, оном дакле, што се ту било сабрало и разрешило.

Ту сведрживост истине, предвиђам, потврдиће Драгољуб Живојиновић и Радош Љушић говорећи нам о својим књигама о војду Карађорђу Петровићу и његовом унуку Петру I Карађорђевићу, заиста потребно у знаку обележавања двестогодишњице Првог српског устанка.

Изнећу доста врлина личности и једнако одлика научног дејла Драгољуб Живојиновића, издвајам за спомен две лепоте: особите на видику, дивне за означање, неизоставне за повест.

ОКОСНИЦА НАУЧНОГ СТВАРАЛАШТВА СВИЈЕТ И ОТАЏБИНА

Драгољуб Живојиновић, рођен у Врању, завршио је гимназију у Београду, ту почео да студира историјске науке, наставио да учи на факултету у Филаделфији, у Сједињеним Америчким Државама: и онде, на Универзитету Пенсилванија, одбранио докторску дисертацију. Потом још се усавршавао учећи историографију прошавши последокторске студије на чувеном Харвардовом универзитету у Бостону.

Стекао је он знање и углед па као професор по позиву предавао на америчким универзитетима Мериленду, Корнел, Калифорнија.

На Филозофском факултету у Београду стигао је поступна звања наставника, постао редовни професор историје Новог века, био и декан факултета.

Ево назнака за раскошан животопис изузетно високо и широко образованог научника и писца.

Драгољуб Живојиновић, колико ученошћу толико је разгранат и занимањем о прошлости Европе и Америке за последњих пет векова. О овом другом радздобљу има књигу "Успон Европе 1450-1789.", чет пута узастопно штампану.

У наставку развио је тежиште изучавајући и приказујући прошлост Србије и Црне Горе у 19. и 20. веку, коначно и југословенске државе, све с истанчаном одсликаношћу њиховог међународног окружења, и са тих страна одсутних утицаја империјалних велесила.

Ту су, на пример, књиге:

"Невољни савезници 1914-1918: Русија, Француска, Велика

"Британија, Сједињене Америчке Државе";

"Америка, Италија и постанак Југославије 1917-1919";

- "Италија и Црна Гора 1914-1925";
 "Ватикан и Први светски рат 1914-1918";
 Овим књигама, у средишту, крила чине књиге:
 "Ватикан, Србија и стварање југословенске државе 1914-1920";
 "Варварство у име Христово".
 Прилози за Magnum Crimen;
 "Ватикан, католичка црква и југословенска власт 1941-1958";
 "Српска православна црква и нова власт 1944-1950."

Очигледно, свет и моја Отаџбина то је окосница научног стваралаштва Драгољуба Живојиновића, што тротомном књигом Краљ Петар I Карађорђевић има венац родољубља, поучност Српству потребну, причу о човештву драгоцену.

ИСТИНА ЈЕ ЗАКОН – ОТРАЏБИНА ВРХОВНО ВЕЛИЧАЊСТВО

Радош Љушић, рођен у Истоку у Метохији, ту је завршио основну школу и гимназију, па историјске науке учио и дипломирао на Филозофском факултету у Београду.

Као одличан студент, и похваљен Наградом града Београда за дипломски рад, одмах је примљен у Одељење за историју на овом факултету.

После завршеног трећег степена студија, потом и одбрањене докторске дисертације, постао је доцент, па ванредни професор, најзад редовни професор на Катедри за Националну историју у Новом веку.

Српски народ у 19. и 20. веку, то је општи наслов свеколиког Љушићевог истраживачког рада и научног стваралаштва.

И да се нагласи: узорна је марљивост и већ големо је његово остварење у историографији. Библиографија Љушићевих дела броји преко 400 јединица, међу којим – 26 посебних издања.

Није сад прилика за навођење свих наслова, али треба споменути оне књиге, по којим се одређују круг и унутарњи правци Љушићевог стваралаштва.

То су књиге:

"Србија 19. века, одабрани радови", две свеске;

"Вожд Карађорђе";

"Тумачења српске револуције у историографији 19. и 20. века";

"Кнежевина Србија (1830-1839)";

"Књига о Начертанију";

"Обреновићи и њихов родослов";

"Карађорђевићи";

"Историја српске државности (новог доба)".

Између свих одлика ових књига и оних неспоменутих, истаћи свакако две лепе вредности: истинољубље и родољубље, и кроз њих пишећем видик на целокупност и брижност о појединачностима.

И над свим је ту Љушићева смелост у самосвојном просуђивању о личностима и догађајима; приказ збивања је веран, а суд о суштини одважан; самостанлост зрачи обрисом беседе.

Радош Љушић није наметљива наступа, али јесте борац. У савремености коју доживљавамо, он је јавни радник; истиче се, пак издваја ставом, свему прилазећи као научник који уважава готово небеску заповест: истина је закон, Отаџбина је врховно величанство.

И пожелимо, сви сложено, да Драгољуб Живојиновић и Радош Љушић новим књигама умножавају именослове својих остварења, као и досад, науци за проширење, народу за поуку.

Изговоримо и реч похвале Заводу за уџбенике и наставна средства, у Београду, на одлично штампаним књигама, о којима ће они очас овде говорити.

Угледајући се на посвете у књигама Драгољуба Живојиновића, овај говор посвећујем својим унукама, Мини и Милици, које су ме овде, из прикрајка, гледале и слушале.

25. јул (недеља)

**Представљање "СВЕТИГОРЕ" издавачко-информативне установе
Митрополије Црногорско Приморске**

Јереј Велибор Џомић представио је дјелатност "СВЕТИГОРЕ", издавачко-информативне установе Митрополије црногорско - приморске.

КЊИГЕ ЋЕ "ПРЕТРАЈАТИ" ЗА БУДУЋА ПОКОЛЕЊА

"Светигора" је са својим активностима израз најдубље бриге Митрополије црногорско-приморске, Митрополита црногорско-приморског, монаштва и свештенства за душу православног народа и у Црној Гори и шире, јер су и часопис "Светигора" и многобројна издања "Светигоре" стигла и стижу на све континенте земљине кугле и тамо изазивају велику пажњу и обављају своју мисију а та мисија није ништа друго него ширење Јеванђеља, благовештење људима науке о Спасењу, сведочење истине хришћанске Православне вере, све у овом времену које једе, које носи и људе и народе безданом материјализма, безданом мондијализма, безданом разних безбоштава у новим образинама и то је оно што је најбитнијеу нашој издавачкој установи.

Постоји више библиотека у оквиру "Светигоре" и оне које се баве Светим тајнама и врлинама и оне које се баве катихетиком, дакле објашњавањем основних истина наше вјере, оне које се баве историјом и нашом дјецом, а дужност нам је свима да се највише и најозбиљније позабавимо својом дјецом. "Светигора" је основана 1992. године благословом Митрополита господина Амфилохија и за тих дванаест година штампала је преко пет стотина наслова и постала један од најзначајнијих православних издавача у нашој помесној цркви. Хоћу само да поменем неколике књиге које су посебно значајне у издавачкој дјелатности наше Митрополије.

Најпре да поменем четвортотмну књигу "НОВА КОСОВСКА ГОЛГОТА" која обухвата све оно што се догађало на Косову и Метохији, страдање нашега народа за време педесетогодишње безбожне владавине и за време НАТО бомбардовања и у пост-натовском бомбардовању, у такозваном миру, све што се десило са нашим светињама када је преко сто и нешто цркава порушено на Косову и Метохији.

У сарадњи са реномираном издавачком кућом "Октоих" из Подгорице објављена су сабрана дела Петра II Петровића Његоша, затим штампане су књиге познатог православног књижевника и публицисте Комнена Бећировића, из Париза под насловом "Одбрана Мораче од потопа", "Пледоаје за Ловћен Њеошев", затим, штампано је много књига савремених духовника, теолога, старца...а посебно су значајне књиге за нашу децу јер су штампане десетине бојанки, сликовница, разних других књига поучне садржине малтене веронаучне садржине како би се нашој деци што боље и јасније објасниле истине православне вере.

Ми смо као људи који се бавимо душом људском као свештенослужитељи упућени на то да будемо сведоци Јеванђеља сведоци Царства Небескога, сведоци Светитеља и чудеса и онога - да није човек створен само за земљу, да је створен за земљу преко које долази до неба.

Књига је одувек налазила и имала своје место у цркви. Све су нам књиге кренуле из наших манастира, из књигопечатњи, из ободске штампарије, пре тога из преписивачких школа, монашких келија, и ту је данас једина порука - да те књиге буду помоћно средство свакоме од нас да оно што је вечно живо, вечно, актуелно, свуда присутно а што зле силе овога света непрестано одбијају и гурају од народа, да приближимо људима како би их подсетили да је Христос спаситељ свакога човека и свих народа у свим нараштајима. Да је Свети Василије тај који духовно крепи и утврђује сав православни народ у Црној Гори.

Књига је свакако нешто што траје и што ће претрајати и не знам каква чуда, посебно је то честита књига, и мислим да ће књиге претрајати за будућа покољења: -

Проф. Никола Вукић, о књизи
"Диоклеја – земља славе Божије".

Сам лингвистички назив Диоклеја није темељно разјашњен и постоје бројна тумачења – он би се свакако могао извести и од грчког ДИОС – што је назив за Зевса... овако су изведена и многа имена Диодор, Дионисије и слично.

И заиста култ Зевса, касније римског Јупитера био је јак на простору античке Диоклеје на шта указују и археролошки остаци досада пронађени. Књига која је пред нама обнавља бројна знања из тог периода која су била скоро заборављена, а заиста вријеме је да се вратимо својим ранохришћанским изворима јер да није било тих извора не би било ни хришћанске мисли не само на просторима Црне Горе него ни на просторима Европе. Изворно хришћанство је наш извор и наша утока. Ми се не враћамо идеалима паганске Диоклеје. Те идеале, идеале митског цара Дукљанина, а у ствари историјског цара Диоклецијана, највећег гонитеља хришћанских мученика, баштини ДАНУ, а ми баштинимо идеале ранохришћанске Диоклеје, оне која је утемељена у Христовој ријечи и исто тако у ријечи првих хришћанских црквених отаца.

Оно је наш извор оно је наша утока.

Јерођакон Никодим Богосављевић, представио је часопис "Светигора"

СУДБИНА НАРОДА НА СТРАНИЦАМА "СВЕТИГОРЕ"

Најновији број "Светигоре", 148-ми по реду Петровдански по празничном датуму на који је изашао.

Иза овог броја стоји више од дванаест година непрекидног издавања. "Светигора" је изашла по благослову Митрополита црногорско-приморског Амфилохија, први број је објављен на Божић 1992. године, и у његове корјене у његове темеље, је узидана непрекидност, вјечност рађања Христовог.

"Светигора" је добила име по слапу, по водопаду који се спушта из темеља морачког Манастира... на симболичан начин означавајући воду која се непрекидно излива из темеља храма, свједочећи о благодети Светог Духа и извору воде живе која станује у темељима цркве, у њеном бићу, наосима, олтару...

Имала је Светигора на почетку два основна задатка, да прати богослужбени живот и други да се појави за највеће празнике дјелећи радост Христових, Богородичиних и празника Христових светитеља. Пратила је живот Српске православне цркве, али и васељенску активност Христове цркве на свим континентима.

"Светигора" је морала да буде и старомодна и савремена да би стару истину о Рождеству, Оваплоћењу и Васкрсењу Христовом говорила савремено и разумљиво и на свима једноставан начин, да дође до сваког срца као средишта бића свакога од нас.

Испратила је и све што се последњих дванаест година дешавало српском народу (два рата у Хрватској, БиХ, испратила егзодусе, Митрополит наш је био на свим тим стратиштима), испратила је све косовске голгооте, тако да је судбина нашег народа исписана на страницама "Светигоре".

***** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" *****

Наташа Вулегић, «Светигора»

Посећеност Сајма је мања него прошле године, а што се тиче куповне моћи – она је драстично опала. Људи су, нажалост, приморани да бирају између неопходног за тијело и корисног за душу.

Што се тиче организације Сајма, све је било на нивоу. Једино ми је жао што штандови нису предвиђени за случај елементарне непогоде, која је све излагаче изненадила.

Но, и поред тога Сајам је оправдао своје постојање, како дивном сарадњом између љубазних организатора и излагача, тако и сарадњом излагача између себе.

***** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" *****

Мрачевић Владимир, Службени лист СЦГ

Службени лист Србије и Црне Горе се, као и претходних година, одлучно за наступ на сајму «Трг од књиге» да би многим посетиоцима представио своју издавачку делатност и обогати понуду Сајма.

С друге стране, његов финансијски ефекат се не може баш окарактерисати као позитиван. Ипак, указао бих првенствено на његов велики допринос обогаћивању укупне туристичке понуде Херцег-Новог.

***** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" *****

25. јул (недеља)

"ВОСТАНИЈЕ" – Светлана Велмар - Јанковић

Једна од најугледнијих наших књижевница Светлана Велмар – Јанковић и њен нови роман "Востаније" у издању "Стубова културе" изазвали су велику пажњу сајамске публике.

О приповедачкој умјетности Светлане Велмар Јанковић на "Тргу од књиге" говорио је Гојко Божовић.

Гојко Божовић

СУОЧАВАЊЕ ДВА ВРЕМЕНА – КАРАЂОРЂЕВОГ И НАШЕГ

Роман "Востаније" објављен је пре месец дана, а пре неколико дана објавили смо у "Стубовима културе" и друго издање. Посреди је књига која је врло брзо нашла своје читаоце и одмах показала да је реч о важној теми која се тиче свих нас као њених читалаца.

"Востаније" је роман о Карађорђу и Првом српском устанку, али то је и роман који захвата ткиво прве половине 19. века, прати геолошке слојеве историје и доводи све до наших дана суочавајући два времена, једно Карађорђево и друго наше.

Док читамо романе и приповетке Светлане Велмар Јанковић видимо како се изнова откривају дубински слојеви историје, видимо приповедача који је наднесен над тим вировима и искушењима историје, видимо приповедача који сигурном руком настоји да тој историји подари неки смисао. Романи и приповетке Светлане Велмар Јанковић уједно говоре о историји прошлих времена, о свакодневици, о историји као јединој свакодневици која нам је дата, настоје да објасне ште се догодило, да чисто књижевним техникама кажу како је човеку у историји.

Није историја страшна, и то је врло важна поука Светлане Велмар Јанковић, зато што је састављена од ратова, династичких сукоба, од политичких трвења, од зла које доноси политика, идеологија, и слични процеси. Историја је страшна зато што је способна да промени човека, да му одузме најбоље стране и најбоље намере, да га учини другачијим.

И док читамо дела овог писца уочавамо неколико модела по којима историја чини људе другачијима.

Иза романа "Востаније" стоје године рада, године проучавања српске историје, стоји једна неутажива потреба да се књижевност суочи са лицем историје, са оним часовима када нам историја делује сувише познато али и са оним часовима који су замрачени и делују као трајно отуђени од сваког разумевања. Разумевање је можда прва и последња реч књижевности Светлане Велмар Јанковић, та стална потреба да се догађаји сместе у процесе, да се процеси посматрају са тачке која води преко потребном разумевању. То разумевање нам бива ускраћено у историји и свакодневици, до њега долазимо уз помоћ приче а једна таква прича јесте роман "Востаније".

Док читамо овај роман видимо како Светлана Велмар Јанковић приповеда о Карађорђу све у неким двојствима. То је прича о Карађорђу кога историја не зна. Карађорђу који је још увек младић који тек ступа тло хајдучке борбе и тек се припрема за будуће велике подухвате. Са друге стране је вођа устанка који обликује једну велику националну борбу која је у том часу у апсолутном сагласју са духом Балканске и европске историје. На једној страни то је прича о 19. веку, на другој о нама самима, о нашем времену, о томе шта ми из сопственог времена можемо да кажемо о великим и трагичним часовима историје.

У "Востанију" видимо како Светлана Велмар Јанковић приповеда о Карађорђу који је историјска фигура, спремна да мења затечено историјско стање, да преокреће историјску свест. Видимо јунака са свим димензијама велике историјске личности. Али то је Карађорђе који нам је познат из историографије, о коме се говори у песми и причи, Карађорђе који долази из усменог или писаног предања. Светлане Велмар Јанковић у свом роману не зауставља се само на слици тог Карађорђа. Та слика напросто не би била довољна, поготово не за један роман. Она приказује Карађорђа кога много мање знамо, оног који је остао заклоњен час митом час историјом.

То је Карађорђе као приватна личност, човек јаких страсти, дилема и недоумица, великих слабости, велике суровости, страхова, напросто човек од крви и меса.

У двојствима и са оним великим часовима узлета, ентузијазма, снаге и часовима великих клоуна, сумњи у подухвате у којима ради, у часовима суровости у којима кажњава и своје најближе, часовима у којима само он успева да покрене све оне који су клоунули или одустали од овог или оног облика борбе.

Он у овом роману израста у велику историјску фигуру, издваја се из обичности, мрака историје, ступа на сцену и на њој се суочава и са политичким интригама одметништвом моћних и великих кнезова и војвода, и стиче аутентичан психолошки садржај. Тај садржај осветљен овим романом оживљава одједном историјску фигуру Карађорђа. Управо у томе можемо да препознамо највећу снагу овог романа и најдалекосежнији подухват који је у роману "Востаније" учинила Светлана Велмар Јанковић. Захваљујући томе опет стичемо веома разубјену слику друштва у последњим деценијама 18. и првим деценијама 19. века.

Иза "Востанија" стоји не само слика једне личности, великог подухвата који мења карактер политичких прилика на Балкану, него налазимо и ново осећање језика, осећање историјске свести. Ако је реч о језику морамо признати како у свим делима Светлане Велмар Јанковић постоји врло важна обнова неких ретких и заборављених речи. Наслови њених књига "Лагум", "Бездно" и сада "Востаније" — показују да су нам те речи веома важне, чак неопходне. Да нека значења без тих речи не можемо изразити. То ~~заправо~~ показује како се књижевним радом, кроз речи заборављене и прећутане одједном могу открити геолошки слојеви историје, нека од најважнијих значења до којих нам је стало. Ваља имати на уму и да су реч која је у називу овог романа тршћански Срби у време устанка користили да би означили борбу под Карађорђем. То није само реч која означава једно историјско време него показује сву дубину једне историјске драме, али и личне и породичне драме онога ко је у овом роману главна фигура. Када бисмо покушали да "Востаније" сместимо у књижевне оквире Светлане Велмар Јанковић онда бисмо морали казати како је овај роман по типу приповедања најближи књизи приповедака "Дорћол". Ту свака прича носи назив неке улице из тог дела Београда, а најчешће су то имена јунака из Првог и Другог српског устанка. Људи нашег времена, јунаци нашег доба идући тим улицама у Светланиним причама покушавају да кажу нешто о себи и нама шта још увек могу разумети од историје која је скривена и за њих и нема.

Овај роман има поднаслов Карађорђева улица. У тој улици сусрећу се летописац загладан у смисао историје у њене изазове и сен Карађорђева која још увек негде постоји иза тог предања усменог и писаног која о Карађорђу постоји.

Светлана Велмар-Јанковић
ПОЗИТИВНА ЕНЕРГИЈА КЊИГЕ

Енергија уложена у сајмове књига увек мора да се врати. Можда не данас и не вама, али врати се на најлепши начин.

Мислим да је права ствар овако организовати Сајам у Херцег Новом. Важно је одржати интересовање за књиге, а сајам лети у Херцег Новом - шта има лепше. Треба још навићи читаоце да се сајам одржава у одређено време и онда ће он постати лепа традиција.

Појављује ли се још у "Карађорђевој" у Београд сенка која Вам је била блиска док је настајао роман "Востаније"?

У свако доба дана се појављује Карађорђе, па и када прођем његовом улицом, и на другим местима, иначе сматрам да је ту улицу требало ове године уредити мало, дотерати барем једну фасаду.

Након успјеха романа "Востаније" правите ли паузу или настављате да пишете одмах?

Не правим паузу у писању, немам времена за паузу, како би рекла Десанка Максимовић – покушаћу да направим књигу за децу и мислим да ће ме то одморити.

Заслужују ли дјеца од вас причу о београдским улицама, људима по којима су добиле име?

Сад сте ме "нашли". Имам намеру да напишем за децу историју Београда у 40 прича, прича које би обухватиле време од Сингидунума до данас. Имам намеру, али је то и прилично тешко.

MEĐUJEZICNI SAJAM KNJIGA
PET OD KNJIGA
HERCEG I NOVI 21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.7.2008-9

27. јул (понедељак)

Представљање четворојезичног издања «Луче микрокозме»

МАГИСТРАЛНА ВРИЈЕДНОСТ НАШЕ КУЛТУРЕ

«Службени лист Србије и Црне Горе» и ове године се показао као велики издавач који умјешно и успјешно афирмише вриједности наше културе. Ове године је промовисано четворојезично издање «Луче микрокозме» Петра Петровића Његоша – на српском, енглеском, француском и њемачком језику.

О овом издавачком подухвату говорили су главни и одговорни уредник «Службеног листа СЦГ» Зоран Живковић и проф. др Мило Лопмар.

Зоран Живковић:

«ЛУЧА» - ДЕО ЕРВОПСКЕ ТРАДИЦИЈЕ И ДУХОВНЕ МИСЛИ

При крају овогодишњег сајма враћамо се једној од књига која представља класичну, магистралну вредност наше културе и представљамо једно од највреднијих издања «Службеног листа СЦГ». Наравно, у граду какав је Херцег Нови, уз онај стални назив «Град писаца», морамо подвући да ове вечери не би било да није било Јосипа Троповића који је управо овде, на Топлој, подучавао писменошћу будућег црногорског владике, аутора једног великог триптиха без ког се не може замислити, не само наша писменост, него и наша култура.

Ово дјело, које представљамо вечерас, посебно је значајно у том Његошовом триптиху. Чак, како је записао његов секретар Медаковић, «сматрао га је највреднијим и најзначајнијим делом».

«Службени лист СЦГ» у својој издавачкој делатности има честу потребу да се врати класичним вредностима наше културе. Тако је и настало највеће издање код нас – фототипско издање *«Мирославевог јеванђеља»*, књиге која је и најскупља и најдрагоценија данас у нашем издаваштву, књиге која после осам векова свога живота на Светој гори, а после чувана од старине наших монаха, поново је угледала своју светлост кроз то фототипско издање београдског *«Досијеа»* и *«Службеног листа»*.

«Службени лист СЦГ» издао је и целокупна Шекспировија дјела у једној књизи, а ово издање *«Луче»* продужава и оличава ту концепцију магистралних вредности наше културе.

Како је настало ово издање? Београдска задужбина-фондација *«Његоши»* издала је *«Горски вијенац»* на српском у три превода, а након неколико успешних издања, усудили смо се да заједно, поред издања *«Луче микрокозма»* на српском, са великим уводним текстом проф. Мила Ломпара, понудимо нашој јавности, али и међународној, три превода *«Луче»*.

Један је познати превод на енглески језик, који је урадио др Жика Првуловић и сматра се једним од најбољих превода *«Луче»* на било који страни језик. Други превод је превод на француски језик, ког је урадио млади Борис Лазич још прије 7-8 година. И трећи, који је посебно занимљив, а био помало и заборављен, то је превод знамените личности наше културе (можда и једна од најобразованијих жена у нашој култури) Анице Савић – Ребац. Она је превела *«Лучу»* на немачки језик који је она урадила једном посебном пригодом за свог ментора у Швајцарској. Управо због тога, уз тај превод, приложили смо и превод уводне студије др Мила Ломпара, тако да ово четворокњижје, без сумње, представља велики допринос нашој култури. И представља на неки начин, Петра Другог Петровића Његоша и његово дело у светским оквирима.

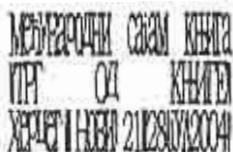
Зашто је ова књига значајна? Ова књига нас подсећа и на оно питање које је данас посебно актуелно – колико смо ми данас блиски Европи. Одговор може да гласи: имамо дело које је у најбољој и најзначајној традицији европске духовне мисли.

Његош од 1837. до 1844. године није ништа објављивао. Било је то, да тако кажем, његовог «повлачења» из писања. Међутим, многи који су то изучавали, тврди да су то биле године његовог духовног развоја, учења страних језика, посебно руског и француског, из којима је он вероватно дошао до превода Милтоновог «Изгубљеног раја». То су биле година када је он у неким песмама и најавио ову тему. Његош је «Лучал» урадио оно што је припадало само једном Дантеу, једном Милтону... Ту је религијско мишљење уоквирно у једној поетској равни, на један непролазан начин створио је дело које и данас има свој живот.

Управо уводна студија професора Ломпара говори само о једном, али о најважнијем сегменту тог живота овог дела.

Наиме, прије објављивања «Луче», «Горског вијенца» и «Лажног цара Шћепана Малог», Петар Други Петровић Његош се налазио у изузетно тешким политичким и историјским околностима, Неде 1843. године, Црна Гора је изгубила Лесендро и Врањину. Његови покушаји у Бечу да се заузму за повратак тих територија, нису успели. Његови преговори са Осман – пашом Скопљаком такође нису успели. Али управо у тим најтежим околностима, велике глади и суше, 1845. године, успео је само, како Медаковић тврди, за четири седмице (у једном писму се тврди за шест седмица Часног поста) да напише дјело «Луча микрокозма» ког је посветио свом великом учитељу Сими Милутиновићу – Сарајлији. А од њега је затражио да то «печата» на посебан начин, уз вињете. И дуго је чекао првих сто примерака које су му припадале.

Рукопис тог дела није сачуван, али су преписи касније били такви да су садржавали и штампарске грешке.

Наиме, 1847. године Станко Враз је објавио једну верзију «Луче», а Јован Суботић на парастосу 1852. године у Бечу (ког је организовао српски књаз Милош Обреновић) је говорно о овом делу и о упокојеном владници, наводећи ту важну везу између Милтоновог «Изубљеног раја» и «Луче микрокозме».

Проф. др Мило Ломпар
У «ЛУЧИ» СУ ДАТА ТРИ ПИТАЊЕ –
ДУШЕ, ДРУГОГ И ИСТИНЕ

Време је да поставимо питање о «Лучи микрокозми». Да ли је «Луча» својом садржином, својим религиозним и космолошким усмерењем, својом причом између добра и Сатане, у извесном смислу одмакнута од нашег времена и наших околности? Чак и онда када су те околности сасвим свакодневне – или су помало опуштене или су сасвим овакве летње?

«Луча микрокозма» јесте велики самотнички тренутак, комплексност Његошевог искуства. Његошева песничка творевина почиње управо искуством које тематизује «Луча микрокозма». То је искуство апсолутне самоће и ћутања. Да ли је уопште могуће у једном времену, које карактерише модерно и постмодерно осећање свеопште брбљивости, потпуне приступачности свега говору, досегнути ову врсту искуства коју «Луча микрокозма» хоће да саопшти.

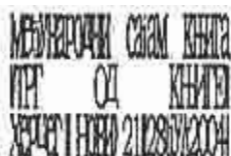
На који начин ми то данас уопште разумемо? То је питање које се поставља у вези са судбином магисталне линије европског песништва коме «Луча микрокозма», ако је веровати једном од највећих балканолога Алојузу Шмаусу – несумњиво припада. То је, дакле, питање које говори о нама на посредан начин. Јер, ако ми не можемо да разумемо оно о чему се говори у «Лучи микрокозми», ми се на извесан начин разликујемо од себе самих и мењамо своју природу.

Његош је систематизовао у *«Лучи микрокозми»* једно искуство коме је наша свакодневица веома често окренула леђа. То је унутрашње или мистичко искуство. Унутрашње искуство јесте искуство загледаности ка себи а не о себи, ка субјекту, а не ка објекту. Сама структура Његошевог спјева, која се састоји од шест певања и уводне песме посвећена Сими Сарајлији подразумева једну спиралу, једно унутрашње кретање ка том искуству.

Зато је *«Луча микрокозма»* поставила једно питање које је тако снажно одредила европску мисао. То је питање о души. Постоји ли, дакле, душа човека? Је ли она једна осећајност или је она у исто време врста човекове бесмртности? Да ли је уопште бесмртност могућа? И како у једном секуларном времену поставити та питања? За Његоша то нису била обична питања. То су за њега била питања примарног човековог односа према стварности. Она нису укључивала неку врсту спољашњег већ само унутрашњег односа.

У *«Лучи микрокозми»* имамо два различита говора. Један је говор о човеку, о ономе ЈА¹ које се ту појављује, а други говор је говор између Бога и Сатане. У једном класичном и стандардном сукобу који се појављује у различитим односима европског песништва. Како саопштити оно што припада човековом искуству од онога што припада једној борби за коју се мислило да је одавно изашла из нашег осећања?

То је нешто што је Његош поставио себи. Он је то питање поставио у једној великој традицији европског говора. То је питање које долази из платонизма, из неоплатонизма, из првих година хришћанства. Он га је обновио снагом која је била непримерена за 19. век. (цитат: *«Да свагда ми, драги наставниче...»*) И на самом почетку *«Луче микрокозме»* Његош је казао дефиницију онога што је сматрао људским животом.

Известан колоплет између нестварности једног сновиђења и извесна стварност оног трагичног доживљаја света који се код Његоша увек да препознати. Још је Алојз Шмауз прецизно рекао да је основни проблем Његошеве духовне личности био како да помири своји дубоки апослутни песимизам са својом снажном вером у Бога? Како, дакле, да помири оно што спада у потпуну неверицу и оно што се појављује као асполутна неумитна вера?

Та унутрашња борба песникова учинила је да се у *«Лучи микрокозма»* појави питање о души као нечему што се снажно намеће песниковом искуству.

Али *«Луча микрокозма»* у српској култури има посебно место. То је условљено другим великим Његошевим делом *«Горским вијенцем»*. *«Горски вијенац»* је бацио своју велику сенку на *«Лучу микрокозму»* и у извесном смислу потиснуо значење овог Његошевог великог дела. У исто време *«Горски вијенац»* је омогућио, на неки начин, српској култури да се оствари у својој, првенствено, херојичкој димензији. Он на неки начин представља дело наше херојичке парадигме, јер у *«Горском вијенцу»* се реализује епска димензија наше културе. Оно што је народна поезија у класичној Вуковој редакцији пренела и донела, доживљава са *«Горским вијенцем»* своју канонизацију. Постоји једна друга линија наше културе која долази из таме средњег века, са свим спиритуалностима тог веома динамичног периода наше историје. Та димензија јесте спиритуална. Њу оличавају писци као Доментијан или песници као Кантакузини, дакле, они који исказују извештај ирационалистички импулс те културе. *«Луча микрокозма»* се појављује као резултанта те традиције.

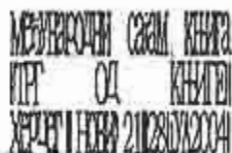
Читаво Његошево дело јесте синтеза три различита момента српске културе. Једна је димензија најсуптилније спиритуалности унутрашњег духовног живота човека, прелажења у личност. То оличава *«Луча микрокозма»*. Друга димензија је епска, дакле, активна коју оличава *«Горски вијенац»*.

И трећа димензија јесте димензија модерности. Њу оличава *«Лажни цар Шћепан мали»*. У *«Лажном цару...»* појављује се парабола о самозванцу. А та парабола означава дух модерног времена које Његошево дело отвара у нашој књижевности и традицији. Парабола о самозванцу јесте једна стара прича којој модерно време даје посебан аспект.

У неком смислу *«Лучи микорокозми»* се налази у самом изходишту Његошевог дела. Она је поставила оно основно питање, а то је питање душе. Као метафизичко питање. У *«Горском вијенцу»* то ће се питање појавити у другом свом облику: у каквој је вези други са нама. А у *«Лажном цару...»* то питање се односи на питање истине. Ако се сада замислимо, ми ћемо видети да је Његошево дело изнело, половином 19. века, најактуелнија питања европског духа. Не само песничког, већ и филозофског. То су питања о души, питања о другом и питања о истини.

Сва та три питања налазе се у *«Лучи микорокозми»* (Цитат: *«Ако истоје сунце свјетло рађа...»*) Ови стихови показују песникову усресређеност на неминовност душе. Али не као неке расплакане осећајности, већ као оне емоције које нас, као смртна бића успева да понесе. Реч није о квантитету већ о квалитету емоције.

С друге стране у *«Лучи микорокозми»* појављује се и други, на други начин. Други се појављује у облику чувене параболе од франсконоског сукоба између Бога и Сатане. Његош је ту пригласио једну неортодоксну, нехришћанску и неканонску идеју. Реч је о томе да је франсконоски грех или првородни грех почињен у стању духа, а не у човековом телесном супстрату. Његош је пригласио учење једног хришћанског филозофа који се надахињавао Платоном и платонизмом – Оргена. Он је дакле успео да то учење унесе и учини један од најзначајнијих и један од најдраматичнијих преседана, а то је да напише, као владика, једно неканонско дело. То је један моменат у ком ми можемо да осетимо природну интуитивну структуру космичког мишљења које надахиње овог песника.

У тој структури других појављује се на самом крају *«Луча микорокозма»*. То су последњих десет стихова спева који означавају други долазак Христов на земљу.

Тај други долазак Христов јесте долазак не Бога у хуманости, Бога у људском лику него Бога у божанственом смислу. То је онај коначни долазак Христов. Он се појављује и говори о унутрашњим кретањима слободе у човеку. Једно унутрашње кретање које подразумева другог. У *«Лучи микорокозми»* се налази други, а Христ је као други...

«Луча микорокозма» појављује се у једном особеном виду. А тај вид јесте неразрешивост сукоба Бога и Сатане. То је веома занимљиво питање. *«Луча микорокозма»*, неслично Милтону, Ла Мартину, Дантеу - Бог и Сатана се боре за судбину истине. Сатанина побуна не циља на освајање власти, нити на реализацију мрњи. Она поставља питање легитимности Божјег царства. То далекосежно питање је могуће само зато што је Његошев спев неканонски. Тај спев подразумева једну концепцију Бога која није потпуно хришћанска.

О чему се ради? То је Бог који не ствара ни из чега као што хришћански Бог може да створи. У *«Лучи микорокозма»* Бог не може. Он ствара из материје слично атеистичком поимању света који не дозвољава стварање ни из чега. Мешају се две концепције...

Важио је да поменемо да је *«Луча микорокозма»* систематизовала кључни хришћански проблем, а то је проблем теодисеје - проблем зла у свету. Како оправдати Бога ако постоји зло у свету. Те околности које *«Луча микорокозма»* поставља, ми можемо данас разумети на различите начине. Углавном, Његошево дело је достигло једну специфичну резонансу европског духа управо делом *«Луча микорокозма»*

27. јул (уторак)

Представљање поновљеног издања књиге
"Бијела" Максима Злоковића

Ђорђе Ђапин, директор ЈУ Завичајни музеј и Галерија

*Гиздава је Бока сваколика
Ај' је Бијела цијелој Боки дика...
Пад подгорја и дивна приморја
Пуна биља – јужнога омиља,
Китна цијећа и плодна дрвећа
Винограда – божјих рукосада*

Јован Сундечић

За идеју о поновљеном издању Злоковићеве «Бијеле» можемо захвалити г. Николи Лазаревићу, предсједнику Управног одбора Музеја и Галерије у Херцег-Новом, рекао је Ђорђе Ђапин представљајући «Боку» и едницу «Посебна издања» у којој је она објављена.

Иако је текст за штампу припремљен још крајем 2000. године, а штампа довршена почетком 2003. године објављено је електронско издање у оквиру пројекта «Растко – Бока – електронска библиотека културе и традиције Боке».

Послије неспоразума са једним поменутиим штампарским предузећем, које је рукопис задржало готово 2 године, а заједно са рукописом и фотографије, које су требале да буду објављене, али ни до данас нију враћене породици, коначно је захваљујући г. Марку Кривокапићу, благајнику СПЦО Бијела и тадашњем члану Управног одбора Музеја и Галерије, постигнут споразум да се књига штампа у сарадњи са СПЦО Бијела, тако да се СПЦО Бијела појављује као саиздавач и учесник са 50% трошкова штампе. Другу половину је покрила Општина Херцег-Нови и то је, ма колико парадоксално звучало, прво учешће Општине у финансирању Посебних издања Завичајног музеја.

Библиотека «Посебна издања» покренута је 2000. године и одиграла је важну улогу у обнови завичајног институционалног издаваштва, које је циљано угашено током деведесетих година 20. вијека.

Књига «Љетопис породице Лучића и парохије Суторинске», коју је приредио др. Душко Лучић, прва је књига из ове едиције, промовисана у новембру 2000. на великом црквено-народном сабору у Суторини, уз учешће Његовог Преосвештенства Епископа Захумско-херцеговачког и Приморског г. Григорија. Следеће издање – каталог изложбе «Превлака Св. Архангела Михаила», штампано је поводом археолошке изложбе у организацији Завичајног музеја, одржане у новембру и децембру 2000. године у Клубу Војске Југославије у Херцег-Новом, коју је отворило Њ. Високопреосвештенство Митрополит Црногорско-приморски, Зетско-брдски и Скендеријски г. Амфилохије.

Изложба «Превлака Св. Архангела Михаила» је онај преломни тренутак послје кога у култури Херцег-Новог више ништа није било исто као прије и када је дефинитивно раскинуто са ретроградним концептом партијске културе, у коме се ништа није смјело штампати што је имало везе са бокешком историјом и традицијом. Тек од те изложбе јавност је Завичајни музеј почела да доживљава као озбиљну професионалну институцију, која је послје тога више пука добила и међународне потврде и признања. Штампане двије књиге и организација археолошке изложбе у вријеме четворомјесечне блокаде рачуна и потпуног прекида финансирања установе распршило је наде неких злонамјерних да ће се установа блокирати и угушити.

Трећа књига је «Писма» Младена Црногорчевића, вриједног истраживача Боке, коју је приредио др Горан Комар, а ради се о збирци Црногорчевићевих писама из архиве Манастира Савина. Књига је промовисана почетком 2001. у Баошићима.

Четврти наслов је промовљено издање књиге Николе Јурића «Прилог расправи о националном карактеру Боке Которске у садашњости и прошлости», која је штампана пред сам Други свјетски рат, а већина тиража првог издања је уништена. Представљена је у септембру 2002. у Клубу Војске Југославије у Херцег-Новом, а Васку Костићу припада заслуга за освјетљивање дјела Николе Јурића, једне од најинтересантнијих и најтрагичнијих личности у новијој бокешкој историји.

Све књиге из едиције «Посебних издања», поред штампаног имају и своју електронску верзију што практично значи да се штампани тираж од 500 примјерака увећава на двије до десет хиљада примјерака годишње, колико просјечно електронска издања биљеже посјета, зависно од теме и интересовања читалаца.

Електронско издање на Интернету, за разлику од штампаног, је доступно свима на планети, тако да је свако издање Музеја дошло до својих читалаца и потпуно је свеједно јесу ли га ограничени партијски медији хвалили, нападали или игнорисали. Свијет постаје глобално село, а ми смо своју капију овјерили и своју љиву узорали прије осталих.

«Посебна издања» Завичајног музеја су представљала ону иницијалну капислу која је ставила на дневни ред питање институционалног завичајног издаваштва и самом својом појавом и присуством свједочила и опомињала, тако да данас, скоро четири године касније, можемо са задовољством тврдити да новске књиге више не станују у Требињу или Београду, него у Херцег-Новом, гдје су настале и гдје припадају.

Успјешно је обновљен часопис «Бока», прихваћено је оно што се само по себи разумијевало – да институције културе у Херцег-Новом морају да се баве издаваштвом као једном од основних дјелатности и коначно се схватило да нема темељне културе без институционалне културе. Зато ћемо по односу према институцијама, свима заједно и свакој појединачно, одмах препознати свакога и свачије намјере – и добре и лоше.

Оне који нападају институције културе у Херцег-Новом, ма шта навели као разлог и изговор – у Новом нико не слуша, нико не поштује и њихова ријеч нема никакву тежину.

Новљани и Бокељи добро знају ко су и шта су, одакле потичу и гдје иду. Знају, јер су имали Максима Злоковића и многе друге вриједне истраживаче чија су дјела важна јер су истинита. Нема идеологије, нема пропаганде и нема на кугли земаљској толико пара којима се може купити Бока да би постала било шта друго осим оног што стварно јесте. Партије, државе и идеологије долазе и пролазе, а Бока остаје, јер је утемељена не на прокламованој, него на стварној и истинској култури и толеранцији, која се не намеће декретом, него се живи.

«Бијела» Максима Злоковића је мала по обиму. Могли бисмо данас многе наводе допунити, неке исправити, јер о Бијелој знамо много више него што је Максим Злоковић могао знати тридесетих година 20. вијека. Са друге стране, многе податке наведе у овој књижици нећемо нигдје друго наћи. Оно што је можда најважнија, ово је права завичајна књига и у сваком ретку и сваком пасусу видимо оно што данас многим недостaje – истинску љубав према родном крају.

Тридесетих година 19. вијека само су Маловићи и Желалићи имали више бродова дуге пловидбе него данашња држава. За данашње појмове свака је бјељска породица била поморска велесила. Због старих Бијељана, због старих Бокеља, због свега онога што су нам генерације паметније од нас оставиле у аманет, дјело Максима Злоковића и многих других вриједних истраживача Боке, да поменемо само Петра Шеровића, морамо наставити и ако га наставимо онако како су они радили – ширећи љубав, а не мржњу; ширећи знање, а не политичку пропаганду – Бока ће увијек бити Бока и у њој ће као и увијек бити мјеста за све.

Посебно ми је задовољство што је ова књига коначно угледала свјетлост дана управо на «Тргу од књиге», на Тргу Херцег од Светог Саве – Стефана, Шћепана, Стјепана, Степана или Стипана, како је коме милије, јер су све варијанте тога имена наше и у историјским изворима потврђене. На незнање и мржњу одговарамо знањем и љубављу, науком и радом. Ко то прихвата у Боки је добродошао, а ко не прихвата – није дугога вијека и неће га нико запамтити. Максима Злоковића памте и Бијељани и Бокељи и многи други.

У име породице Злоковић присутне на промоцији поздравно је Саво Злоковић и пожелио да се у едицији "Посебна издања" појаве ускоро и нови наслови.

*** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" ***

Љубинка, Креативни Центар – Београд

Посећеност штанда Креативног Центра је била прилично добра што смо и очекивали. Сви посјетиоци су углавном упознати са програмом Креативног Центра.

Најпродаванију књигу је тешко издвојити јер је продаја прилично уједначена, али су људи прилично заинтересовани за књиге Јасминке Петровић.

*** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" ***

27. јул (уторак)

Ауторско вече Драгана КОПРИВИЦЕ (УНИРЕКС)

Један од успјешнијих програма "Трга од књиге" било је ауторско вече Драгана Копривице који је публици уз прегршт стихова даривао и миоштво афоризама, већ познатих али и оних који још нису сабрани у нову књигу.

Желидраг Никчевић, књижевни критичар

МИРИ - КАД ДРУГИ СВАЂАЈУ

Сви мисле да познају Драгана Копривицу, да знају у чему је најбољи, по чему је важан или бар интересантан. Међутим, сам Драган Копривица има ту незгодну особину да се прилично брзо креће, често мијења гард и тачку ослонаца, и да се појави тамо гдје га најмање очекујете.

Рецимо, скоро сви знају да је Драган Копривица универзитетски професор руске књижевности, и да је то један племенит, друштвено значајан, користац посао, да је ту отворен простор и за аналитички и за романтичарски аспект његове личности.

Такође, зна се да је он успјешан драмски писац, што у Црној Гори и не би требало да буде много тешко, јер нам је стварност већ дуже времена изузетно драматична, и сви смо помало глумци, сви театрални, сви на позорници историје. Неко је рекао да би овдје довољно било само укључити камере, па да иде пренос уживо- био би то најбољи БИТЕФ икада одржан. Драган Копривица изварендно осјећа ту театралност наше свакодневице, и даје јој - као драмски писац - свој пуни допринос, али се ни ту не зауставља.

Напме, он је још познатији као народни посланик, дакле политичар дакле и сам глумац, или режисер у тој дугој представи. Учествује, као што знате у креирању наше друштвено- политичке збиље, и то са мјеста које није баш безначајно, напротив. Али и ту, ако сте примјетили, Драган Копривица, мало-помало изграђује неку врсту иронијске дистанце, другачији је од свих посланика, а често се разликује од оних најближих, из своје партије.

Често и њих изненади тзв. издвојеним мишљењем.

Једном рјечју, кад је Драган Копривица, у питању, уопште не можете унапријед рачунати на његов глас, јер је он превише радознао, воли да мисли својом главом, воли да се поиграва тзв. Светињама, да се помири кад се сви други свађају, што је начешћи случај, а понекад и обрнуто.

Драган Копривица

НОВА КЊИГА - НОВИ ИСКОРАК

Заиста мислим да је вечерас било лијепо, људи су реаговали спонтано, било је смијеха, аплауза, свега што чини једно лијепо књижевно вече. Наравно, опет морам да честитам несаломивом Херцег-Новом који увијек нађе снаге да уз мало средстава Сајам књига одржи и да се, макар по систему Феникса, из пепела поново диже и функционише.

Мислим да је ово једна изузетна манифестација, свима заиста треба честитати од свег срца, надати се да ћете догодине имати мало више финансијских средстава, да и на тај начин покажете да овај фестивал може да има нове и богате додатне садржаје и да постаје традиција коју, не дај Боже, не требамо и не смијемо прекидати.

Велики је број издавача, тражио сам неке књиге које мене интересују, нову књигу о Достојевском, и сличне... У сваком случају они који воле књигу, под условом да су имали новца, могли су да буду задовољни... Фантастичних књига има, осим ове кнше која је по неко вече покварила, све је остало било заиста у фантастичној функцији, мислим да су сви задовољни а ја са моје стране могу само да упутим, све честитке свима вама који сте издржали све ове дане, и дај Боже догодине да буде још и боље.

Обећали сте публици нову књигу афоризама, када?

Припремио сам нову књигу афоризама мислим да ће бити слабија од прве која је заиста имала сјајне резултате, на основу ње сам и добио награду као хумориста године, на нивоу хумориста Србије и Црне Горе, Мислим да ће ова књига представљати један мој нови мали искорак.

МЕЂУНАРОДНИ САЈМ КНИГА
ТРГ ОД КНИГА
У ЦРНОЈ ГОРИ

Сигуран сам да ћу имати доста читалаца, биће наравно и књижевних вечери јер афоризам је нешто што заиста треба његовати у Црној Гори.

Има ту један број успјешних афористичара и мислим да полако и ако не баш тако моћно, представљамо другу макар веле -силу послвије Србије, јер њихови афористичари из круга "Лежа", засада су непревазиђени. Ми им се све више приближавамо, што они и сами признају, када се сусретнемо и када се огледамо пред гледаоцима.

Пошто су у моди сви могући преводи са шпанског на српски, са српског на италијански, са кинеског на мађарски, онда сам ја наравно превео своју књигу афоризама "Без кворума" са српског на српски и то је мој мото за ову књигу.

Драган Копривица, (1953) Никшић

Добитник је књижевних награда "Исаак Самоковлија", "Бранко Попић", "Ристо Ратковић"...

Пише прозу, поезију, драме, ТВ сценарије, афоризме...

Професор је руске књижевности на Филозофском факултету у Никшићу

***** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" *****

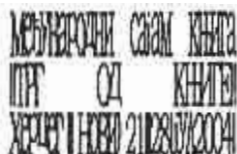
Снежана Ђуровић,

директор EDUCATIONAL CENTRE - Подгорица

Ово нам је прво учешће на Међународном сајму «Трг од књиге». Генерално само задовољни Сајмом. Временске неприлике су ипак учиниле своје, и мало пореметиле планиране програме па и продају...

Најпродаванији су на нашем штанду Оксфордски рјечници и класици. Ми смо једини који на штанду имамо и страну књигу.

***** издавачи о "Тргу од књиге" *** издавачи о "Тргу од књиге" *****

28. 07. (сријела)

Миња Бојанић - "Лелек"

Књига драмских текстова Миње Бојанића представљена је на конференцији за новинаре у Градској библиотеци.

Ненад Новаковић, уредник у "Бесједи"

ИЗДАВАЧКЕ И ПРИЈАТЕЉСКЕ НИТИ

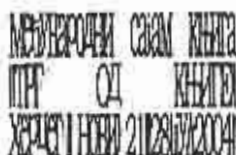
Десет година дружимо се овдје на Сајму књига у Херцег Новом и као круна тог дружења, осим ових лијепих сусрета, стиже и књига нашег пријатеља, дугогодишњег уредника "Ослобођења" Миње Бојанића који је био мој инспектор и ментор у новинарском раду. Наравно објављивање ове књиге резултат је и њеног квалитета а објављена је у сарадњи са издавачком кућом АРС ЛИБРИ из Београда.

Циљ нам је био да вежемо два пута по три мјеста - Херцег - Нови - Бања Лука - Београд, то је прва, издавачка нит и друга затвара веома занимљив пријатељски круг Приштина – Мостар – Херцег Нови, и можемо рећи, опет Бања Лука...

Када сам добио рукопис Мињине књиге изненадио сам се, пријатно. Почели смо да радимо на тексту који нам је послат e-mailом, нисмо се видјели, и наиђемо одмах на проблем – не можемо текст да лекторишемо. Како год кренемо не иде. Потражимо Мињу, а он нам каже - пусти све малим словом. То се односило на биографију, а ја сам лекторима пренјео дословно "пуштај све малим словом" и књига у том облику изађе за овај Сајам у Херцег Новом.

Ми смо поносни што књига једног врсног репортера, новинара, писца и сликара Миње Бојанића излази у нашем издању, јер се Миња потрудио и да на корицама буде његова илустрација из циклуса "Сјећање на завичај М".. Тако су се десиле двије ствари важне и за Мињу и за нас, његова изложба и излазак књиге.

Потрудићемо се, а већ смо започели неке разговоре, да једна од ове три драме игра негдје у Републици Српској.

др Ирена Арсић, рецензент

ХРАБРОСТ ЈЕ ОБЈАВИТИ ДРУГУ КЊИГУ

У овој свечарској атмосфери ја бих да мало "спустим лопту".

Хоћу да проговорим о проблемима издаваштва. Није лако издавачима, врло често се обављају разговори између господина Новаковића и господина Писца. Врло често прелазе многи рукописи уредничке столове. Многи уредници би штампали многе рукописе које они који су газде не могу да штампају из врло реалних разлога – пошто се те књиге не могу продати.

Случајно се бавим, и проучавањем издаваштва у 19. веку могу вам рећи да је то реалност свих наших простора већ вековима, откако је штампарија уопште почела да ради.

Велика је храброст објавити другу књигу. О првој не говорим. Увек постоје неке прве књиге и прве збирке...објавити другу књигу је врло храбро, али се издавач Ненад Новаковић ни тога не либи. "Бесједа" има у својој издавачкој-продукцији едиције које се зову "Савременици", а то је реткост, јер данас то могу да раде државне издавачке куће, приватне то себи теже дозвољавају:

Ми смо успели да препознамо бисер у мноштву рукописа који се нуде. Изузетно сам изненађена квалитетом овог текста, Миње Бојанића. У мноштву рукописа који нам стижу многи су вредни, али је овај Миње Бојанића изузетно вредан.

Израђен текст, говор, дијалози... не пратим превише савремене текстове, али ово је нешто што је мене лично, изненадило. Издавачка кућа "АРС ЛИБРИ" сада има онај други задатак, као суиздавач, да књигу понуди читаоцима, да обезбеди да буде читана и да неки од ових текстова буде игран. Господину Бојанићу желим да у трећој књизи остане на овом високом нивоу. Ово јесте почетничка књига, али у њој нема ничег почетничког. Зато желим и да Миња Бојанић остане у реду наших писаца, писаца издавачких кућа "АРС ЛИБРИ" и "БЕСЈЕДА", од којих су многи већ класици, па да и нама служи на част што смо га уврстили међу наше ауторе

Стеван Копривица, драмски писани

ЖИВА РЕЧЕНИЦА И ВАВИЛОНСКИ ЈЕЗИК

Драмска литература се ријетко појављује и драмска литература нема тај комерцијални ефекат, нема ни много писаца... Такве књиге служе за информацију онима који су заинтересовани да виде шта је написано..

Сви ми па и Миња били бисмо срећнији када ово не би била промоција само књиге него када би ово била и премијера играног текста, јер драмски текст има приоритетну намјеру – да буде игран у позоришту...

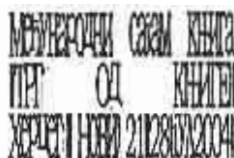
У сваком случају ради се о аутентичном драмском писцу, новинарство и сликарство ћемо оставити по страни. Ради се о специфичном начину писања који није тако чест код нас. Миња Бојанић има несрећу да као драмски писац живи у Херцег Новом, граду који нема професионално Позориште, Подгорица је загледана у неке Европе, Београд је презасићен, тако да је врло тешко доћи до позиције да се буде игран.

Миња је насловио своју књигу "Лелек" – као прву драму или како пише, "грудоболну комедију". Ја ћу се сагласити само са првим дијелом, а додаћу још и душеболну, али сигурно не комедију.

Знамо да је Чехов насловљавао своја дјела комедијама, а да то комедије нису. Ја бих прије, две комаде сврстао у неку врсту наше специфичне драматургије, када се на суров, груб, али релевантан начин саопштавају неке горке и болне истине о нама самима. С друге стране су ови комади блиски нечему што би се могло назвати гротеском.

Нико од нас није самоникли, сви који се баве писањем се ослањају на некога тако да бих ја поведе или исходништа Мињине драмске литературе тражио негдје између Мирка Ковача и Аце Поповића. Мирка Ковача у смислу тог судбинског губитништва јунака, а с друге стране код Поповића због тог богатства језика и дијалога. Ови комади су првенствено базирани на доброј реплици, на активној живој реченици, једном вавилонском језику, који се код нас у Боки сажима са свих страна и просто букти у овој књизи.

Миња инсистира на карактерима и дијалозима који експлицирају тај карактер и добија низ медаљона који би чак могли и сами, засебно да се играју као независни сегменти.

Морам признати да сам мало "цвикнуо" када сам видео наслов "Лелек"...

Ја сам навикао да монтанарска и динароидна проза има стално неке лелеке, па сам рекао зашто опет још један лелек над нечим, међутим демантовао ме садржај књиге.

Ово је лелек из неке приватне, личне, интимне визиуре, из неке губитничке визиуре ликова, већ унапријед ратовима, избјеглиштвом осуђених на губитништво.

Волио бих да ову књигу поред колега и добронамјерних читалаца прочита и неки редитељ. То ја оно што јесте сврха овакве литературе, јер је добро за овакву литературу да се нађе између корица књиге али је њена приоритетна намјера да буде у Позоришту. Такође бих волио да слиједећи пут кад будемо причали то буде након премијере...

Миња Бојанић, запне са корице књиге

писца опште праксе

рођен је 13. марта 1950. године у Мостару а ни данас не зна зашто. Школовали га у родном граду и Сарајеву.

Три репортерске деценије расуо по страницама сарајевских "Ослобођења свијета", "Вечерњих новина" и "Наших дана", те подгоричке "Побједе" мостарских херцеговачких новина и ријечног "Новог листа".

Повремено сарађивао у документарним програмима телевизије Сарајево и телевизије Црне Горе.

Бави се и неким ликовним дисциплинама, самостално излагао пет пута. Живи на релацији Мостар- Херцег Нови и обратно.

Ово су његови први позоришни текстови и друга објављена књига након хронике "Бисери које нијесу појеле свиње".

MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA
TRG OD KNJIGE
28. јул (сриједи)

"У ЦАРСТВУ ДУГЕ"

бајка
принцезе Јелисавете Карађорђевић

Ни на отварању "Трга од књиге" није било толико посјетилаца, посебно не толико малишана, расположених и радозналих да виде принцезу. Чар овом програму дало је и учешће дјеце из херцеговачког вртића "Наша радост" али и из Умјетничког центра "АС".

Бајку "У царству дуге" дочарала је умјешно глумица Нада Блам, а у име издавача "Златне књиге" говорио је директор Јован Ђорђевић.

Принцеза Јелисавета Карађорђевић
ЈЕДИНСТВЕН САЈАМ И ТРГ КОЈИ ЛИЧИ НА ПОЗОРИШТЕ

Одушевљена простором на коме је организован "Трг од књиге" принцеза Јелисавета Карађорђевић је рекла да нигдје у свијету није видјела овакав Сајам, организован на отвореном, али на тргу који подсећа на Позориште. Ово је заиста фантастично и уникатно, додала је и обећала да ће се вратити опет, али с другим програмом јер "није добро понављати се, а уосталом ова атмосфера тешко може да буде иста".

"Дивни људи и фантастична дјеца, добри организатори и програм, не само мој наравно" рекла је још принцеза Јелисавета Карађорђевић.

***** публика о "Тргу од књиге" *** публика о "Тргу од књиге" *****

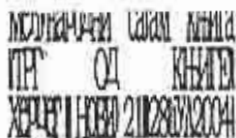
Маја, ученица

Нисам сигурна да сам овако замишљала праву принцезу, али чини ми се да је ова баш добра. Било је лијепо, супер.

***** публика о "Тргу од књиге" *** публика о "Тргу од књиге" *****

Јелена, ученица

Ја сам се сликала са принцезом. То је баш супер, похвалићу се другарима чим почне школа, али и принцеза је супер, ништа јој није било тешко.

Књига карикатура "ДЕВЕРАЊЕ И ДУРАЊЕ"
Бориса Боћа Вујовића

"Као што галеб савија гнијездо у неприступачним стијенама, тако и овај град у њедрима планина одраста умјетност" рекла је Вишња Косовић на промоцији књиге карикатура "Деверање и дурање" Бориса Вујовића.

Књигу је објавила Књижевна заједница Херцег Нови, основана прије деценију ипо и «израсла из хтјења и потребе духа као Књижевна заједница "Иво Андрић". Оснивачи: Босиљка Пушић – председник, Драгиша Маугаљ, Миленко Вицо, Перо Јаничић и Драгољуб Шћекић, који више није међу нама, заслужни су за не мали број књига које су настале под окриљем Књижевне заједнице. Данас, Књижевна заједница наставља оно што су започели «ветерани писане ријечи» као Књижевна заједница "Херцег Нови".

«Умјесто ријечи, сликар говори цртежом, сликом, карикатуром, па се тако десило да се удруже ријеч и карикатура, ријеч афористичара Зорана Ранкића и карикатура Бориса Вујовића. То је био ваљан разлог за Књижевну заједницу "Херцег Нови" да буде издавач књиге "Деверање и дурање", која је прошле године, добила ЈЕЖ-еву награду. "

Критички осврт на књигу "Деверање и дурање" - проф. Вуко Велаш

11. БОКА - РОДНИ И РАДНИ ЛИСТ

Човјек има само два мјеста у свијету ,оно у коме јест и сва друга у којима није.Оно у коме јест, колијевка је његовог сензибилитета и радионица његове просвећености и човјечности.

Бока је родни и радни лист «Деверања и дурања» – необичне књиге горких карикатура о карневалу и скверневалу – културоциду – који се Боки дуго дешава. Геноцид – срећом коју ћемо персонализовати – у најгорој варијанти је избјегнут. Из књиге проговара суза љубави, искра разума и јак умјетнички таленат који појаве јасно види и снажно изражава. Ауторски став «Деверања и дурања» пробудило је културолошко писмо, сложеница културе и јединичне вриједности Боке. Иако Бока има читко културолошко писмо, од небеске свиле српског «Деверања и дурања» – дугога трајања и памћења – над Боком се надвила тмаста, тушта , тма и тмуша кроатизације и монтенегризма, а имајући у виду тежину проблема – и велико тоћумаштво у практичним одговорима Боке.

Не заборавимо, gospodo, српска Бока је, прије 200 година – најевропскија мала покрајина Европе у узбурканим anni mirabiles Европе. Кодирајмо монтегризам и кроатизам из Бокешког искуства.

Кроатизам је расцијепио Србе католике и Србе православне, карневализовао европске, хришћанске, посебно католичке и просвећене регуле. Онередио и уназдио креативне могућности југославике, уназдио српско национално и културно биће Боке, унио супербију и немире, стеклиш права и методе у Боку и свугдје гдје је радио.

Монтегризам поцијепио је Србе православне, скврневализовао православно хришћанство, искртичио миленијумски логос културе, уназдио све могућности из претходне ставке као дивље месо попео се на грбачу и у мозак и Боки и Црној Гори, најзад монтегризам означава и побједу 12. јула над 13. јулом.

И по кроатици и по монтегрини данас су чакавски кајкавски и монтегрински у Боки ван сваке сумње као остварење тисућљетњег сна сваког кајкавца и чакавца и као миленијски сан свакога слијепца мртвих очију и равне душе.

Кривац је само српски, по логосу једини несумњиви језик, а та и сличне кривице крију дубоке и активне тријехе и кротизма и монтегризма. Бока је одавно рекла шта хоће, одлучно је рекла не Крoвацији, мора то јасно рећи и Монтегрену, тој избркљаченој и издукљаченој скаламерији.

Ваљда нам права данас, у усправном Монтегрену, након деценија живота у најпрогресивнијем друштву у историји човјечанства нијесу мања него у претходним вјековима у млетачкој републици или Хабзбуршкој монархији.

Аутор «Деверања и дурања», сликар и карикатуриста Борис Вујовић:

„Добро је што ја имам своју књигу. Што да је немам кад је имају и бољи од мене. Ово је моја прва књига најбоља и најгора и нико ми не може рећи да сам ође досегао своју пуну умјетничку зрелост.

Како доспјех до ње ни сам не знам, знам само да ми је ријечи вазда фалило. Срећом, казиват се може и без ријечи и без писања. Моја књига су мало је ријечи, она говори цртежима. Колико ми је ријечи усфалило најбоље се види по броју цртежа.

А о чему то ја у овој књизи? О деверању и дурању Српског народа у Боки. Нема ође ништа што није виђено. За ово више свак зна, него ето мислио сам како би било да их напоменем, да им препоручим тек толико да се види ће смо, што смо а што нисмо, ко смо, какви смо, окле смо, чији смо а чији нисмо и како ДЕВЕРАМО и ДУРАМО.“

Дејан Мандић, председник Општине
на крају Међународног сајма "Трг од књиге"

НЕКА ТРГ ОСТАНЕ ОТВОРЕН

У завршници Трга од књиге, желим да подсетим да је мото овог Сајма био - И БИ РИЈЕЧ.

Занста је била - ријеч - pjesника, књижевника, историчара, књижевних критичара, била је ријеч глумаца и ријеч публике, организатора, издавача, гостију и домаћина, а била је и музика и пјесма...

Различито смо говорили понекад, различито и оцјењивали, па опет на крају све је стало под ово херцеговско небо, на мали али лијепи трг, озарен светлошћу цркве Светог арханђела Михајла, дотакнут звонима и са Светог Јеролима, умивен плаком, љетном кишом, но ипак више обасјан звијездама.

Градски сат одмјерава трајање. Па зато треба рећи, и ово; ако је понекад и било пропуста - нека у ниску свих изговорених ријечи буду додате још двије - не замјерите - што је и традиционална порука коју ћете чути увијек када вас гостопримљиви Новљани испраћају из својих домова.

Памтите из Херцег Новог лијепо и најљепше, и дођите нам опет. Ми ћемо се потрудити да вам увијек будемо добри домаћини...

Чини ми се да је Светлана Велмар - Јанковић током овог Сајма изрекла једну од најљепших прогноза за будућност ТРГА ОД КЊИГЕ - Рекла је да се енергија уложена у сајмове књига увијек врати, можда не одмах, не данас, можда не онима који су урадили све да овај сајам успије, али се увијек врати - на најљепши начин.

Уз жељу да се ова прогноза оствари, да се сусрећемо и враћамо једни другима - ТРГ ОД КЊИГЕ не затварам, јер се тргови ионако не могу затворити - нека остане и овај наш заједнички - до новог сусрета.

НАГРАДЕ МЕЂУНАРОДНОГ САЈМА КЊИГА «ТРГ ОД КЊИГЕ»
ХЕРЦЕГ-НОВИ 2004. ГОДИНЕ

Жири Међународног сајма књига «Трг од књиге» у саставу: Гордана Булатовић, Борис Вујовић и Вуко Велаш донио је одлуку да додијели плакете у три категорије:

- најљепших књига
- најуспјешнијих промоција издавача и
- најтраженијих књига на Сајму

као и да награди књигама најредовније посјетиоце Сајма.

У категорији најљепших књига плакете добијају:

1. Библиотека Јазон, Завода за уџбенике и наставна средства Београд, за класичан дизајн вриједних историографских монографија којима се употпуњава празнина у историографској литератури и успоставља дијалог са ранијом историографијом.

2. П. П. Његош, Луча микрокозма, четворојезичко издање – на српском, енглеском, француском и њемачком језику, Службени лист СЦГ и Његошева задужбина из Београда. Ово издање омогућиће интервизивну европску рецепцију не само овог најзначајнијег религиозног сјјева наше књижевности.

3. Филозофска библиотека «Алтера», издавача «Ласен» Београд за модеран дизајн књига филозофског мишљења од класике до савремених филозофских токова.

У категорији промоције издавача плакете добијају:

1. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, промоција одржана 23. јула, учесници: академик Владо Стругар, проф. др Драгољуб Живојиновић и проф. др Радош Љушић. Промотери су гледалишту убједљиво приближили свој предмет, а посебну драгоценост представљало је узбуђење академика Влада Стругара који је већ три деценије наш суграђанин, а први пут јавно говори у нашем граду као и његова посвета бесједе на стару тему својим учницима.

2. Академија «Светигоре», одржана 25. јула која је гледалишту представила веома значајну дјелатност ове издавачке и медијске куће, коју су оплеменили гласови «Цетињске мобе», вриједних дјевојака које смо у данима Сајма сретали на штанду овога издавача.

3. Службени лист СЦГ, 27. јула, представљање четворојезичког издања Луче микроkozма, прф. Др. Мило Ломпар и Зоран Живковић. Излагање професора Ломпара пружило је публици прецизне увиде у Његошеву метафизику (Луча), исходиште његове историјске слике свијета (Горски вијенац) и запуштености човјекове у свијету лишеном метафизичког упоришта (Лажни цар Шћепан мали).

Најтраженије књиге на Тргу од књиге:

- класици на енглеком језику
- Оксфордски рјечници
- "Дјевојка са бисерном мишћушом" – Шевалије
- Митологија и религија древних словена
 - Легенде и митови старе Грчке
 - "Луча микроkozма" – П.П. Његош

Најредовнији посетиоци били су:

Милорад Петивијевић,
Иван Вујичић,
Чедо Бјелица,
Данило Милојевић,
Павле Рогановић
Соња Ракић
Гордана Видаковић
Вук Вуковић
Светлана Владушић

Они су награђени књигама које је додјелила Књижевна заједница Херцег – Нови, а ријеч је о "Најлепшим путописима Милоша Црњанског", "Најлепшим есејима Данила Киша", "Најлепшим беседама Владике Николаја" и "Најлепшим путописима Јована Дучића"

ПЈЕСНИЧКИ МАРАТОН

На крају «Трга од књиге» била је пјесничка ријеч.

31

Казивали су је пјесници из Херцег Новог, других градова Србије и Црне Горе и из иностранства... Лотар Штојбер, Јаков, Јаша Гробаров, Милица Краљ, Небојша Јеврић, Мирослава Одаловић, Милутин Алемпијевић, Ружа Мијовић, Никола Шуца, Вера Александрић, Верица Тричковић, Добрила Ивановић, Љиљана Матић, Љиљана – Ана Вучковић, Душан Вујичић, Војислав Деретић, Вишња Косовић, Снежана Вукичевић-Чворо, Винка Перишић, Дејан Ђоновић, Драган Радовић, Будимир Богдановић, Драгана Симанић, Мира Галеб Матијашевић...

ПРИНЦЕЗА
 ЈЕЛАСАВЕТА
 КАРАЂОРЂЕВИЋ
 НА
 „ТРГУ ОД КНИГЕ“

***** публика о "Тргу од књиге"*** публика о "Тргу од књиге"*****
Александра, психолошкиња

Разочарана сам дешавањем са отварања Сајма. Ипак, књиге су значајније и трајније од дневно-политичких говора. Чини ми се да је пуно белетристике, лектире и истих наслова на различитим штандовима. Имам утисак да је било прегледније и пространије у Игалу, али овај простор има посебну драж.

***** публика о "Тргу од књиге"*** публика о "Тргу од књиге"*****

Вук Вуковић, ученик

"Трг од књиге" имао је значајне осцилације у квалитету програма. Међу одличне програме сврстао бих промоцију едиције о Карађорђевићима, четворојезичног издања "Луче Микрокозме", затим ауторско вече Светлане Велмар Јанковић. Добра је идеја да дио програма буде посвећен дјецу и да током Сајма промовишу и дјела завичајних аутора.

Амбијент у коме се Сајам одржава много је љепши од оног у Игалу, али сматрам да штандови треба да "иштеају" са платоа на коме се налазе и који је постао тијесан да прими све заинтересоване.

Програм који је оставио најлошији утисак, нажалост је програм који је требало да буде најбољи – отварање "Трга од књиге". Осим лирског записа Вишње Косовић и пјесме "Востани Србије" која је имала потпуно оправдање јер је тиме обиљежено 200 година Првог српског устанка, све друго ми се није допало. Због порука које је упутио Ранко Јововић сва збивања на Сајму већина наших суграђана оцјенила је као исполитизована. Можда је то утицало и на посјету овогодишњем "Тргу од књиге".

***** публика о "Тргу од књиге"*** публика о "Тргу од књиге"*****

Милена, гошћа из Крагујевца

Све у свему, а долазила сам скоро сваке вечери јер сам на годишњем одмору лепо је. Купила сам неколико књига, купила бих и више, али пара нема. лепо су били и програми, посебно вече са Светланом Велмар Јанковић, са принцезом, па имаћу о чему да причам када стигнем кући.

***** публика о "Тргу од књиге"*** публика о "Тргу од књиге"*****

***** издавачи о "Тргу од књиге"*** издавачи о "Тргу од књиге"*****

Јанко Брајковић, UNIREX

Са сигурношћу можемо рећи да је Сајам почео да живи свој живот. То, наравно, треба стално дорађивати и ширити .

Што се тиче броја издавача, наслова и актуелности односно квалитета књига ово је један од најбољих сајмова. Има много добрих књига и издавача. Мислим да су нови издавачи прави , док су ови старији у некој малој кризи.

Изнађен сам посјетом, а и бројем издавача који имају изванредне програме. Нису заступљени само програми са нашег подручја, из државне заједнице СЦГ, већ и европски.

Могло би наравно да буде и још боље, али са правом се може рећи да су и програми и Сајам успјешни. Ипак, осам дана је мало, па предлажем организаторима да припреме почну одмах по завршетку овогодњињег Сајма и да он следеће године траје дуже.

***** издавачи о "Тргу од књиге"*** издавачи о "Тргу од књиге"*****

Владимир Васиљевић, Book Marso – Beograd

Киша пада, књиге пропадају. Страшно.

Посјећивали смо Сајам и док је организован у Игалу и добро смо пролазили. Овдје је лошије него у Игалу. Да је Сајам поред шеталишта, вероватно би било боље јер је већа циркулација људи. Истина, овде је лепши простор због цркве и трга, али што се тиче концентрације људи вероватно би било боље на шеталишту, мада наше колеге ни на шеталишту не пролазе бајно, али је доле много више људи који су заинтересовани да бар нешто погледају.

Што се тиче најпродаванијих књига – нема правила, све се продају. Не бих могао издвојити, мада су људи више заинтересовани за јефтинија издања.

***** издавачи о "Тргу од књиге"*** издавачи о "Тргу од књиге"*****

О Међународном сајму књига "Трг од књиге"

Херцег Нови, 21 - 28. јул 2004.

Током осам дана колико је трајао Међународни сајам «ТРГ ОД КЊИГА» своја дјела или ауторе представили су:

"СВЕТИГОРА", "СТУБОВИ КУЛТУРЕ", "СЛУЖБЕНИ ЛИСТ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ", "ЗАВОД ЗА УЧБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА" - Београд, EDUCATIONAL CENTRE, "УНИРЕКС", "БЕСЈЕДА", "АРС-ЛИБРИ".

Промоцији завичајних тема, која је на овом сајму добила више простора, значајан допринос дали су:

- ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА И ЧИТАОНИЦА – представљајући 24. број зборника радова из науке културе и умјетности «БОКА»,
- ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ Херцег Нови који је објавио у едицији Посебна издања поновљено издање књиге «БИЈЕЛА» Максима Злоковића,
- Херцегновска књижевна заједница која је објавила књигу карикатура "Деверање и дурање" Бориса Вујовића,
- у ову групу програма спада и вече на коме смо сазнали више детаља о књизи « РИСАН И СТАРЕ РИСАНСКЕ ПОРОДИЦЕ» аутора Лазара Дробњаковића.

Гости Сајма, савремени наши пјесници и књижевници били су:

Ранко Јововић, Гојко Божовић, Светлана Велмар Јанковић, Марија Јовановић, Драган Копривица, а са нама је стално био књижевник, и књижевни критичар Сајма - Желидраг Никчевић...

Представљена су и нека капитална дјела наше културе попут четворојезичног издања "Луче Макоркозма", едиције о Карађорђевићима, али и дјела лијепе књижевности која су у врло кратком периоду доживјела два издања (роман "Востаније")

О њима и осталим значајним и занимљивим издањима говорили су академик Владимир Стругар, проф. др Мило Ломпар, проф др Драгољуб Живојиновић, проф др Радош Љушић, проф др Александар Јерков проф. др Дарко Антовић, мр Илија Лалошевић, отац Никодим Богосављевић,

Стеван Копривица

И позоришни програми обновљени су од овог сајма – најмлађе посјетиоце обрадовали су:

- Дејан Ђонових и Сејфо Сеферових – представом «Кад смо били велики»,

- на Тргу је наступио Гојко Бурзанових глумац ЦНП,

- само због лошег времена и кише која на срећу није проузроковала веће штете, није наступила, иако је била са нама Јелисавета Сека Саблић, и то је једини отказан програм овогодишњег Сајма

- а на "Тргу од књиге" је уважен гост била и Принцеза Јелисавета Карађорђевић с пројектом «У царству дуге» у коме су учествовали глумица Нада Блам, дјеца из херцеговачких вртића и Умјетничког центра "АС".

У музичком дијелу програма учествовали су:

- Црквени хор "Све Василије Острошки" - Кумбор

- Душан Тадић – флаута,

- Андреа Стоилков – гитара,

- Гудачки трио из Београда и

- византијска пјевница « Свештеноиннок Макарије» са Цетиња...

Прихваћена је ове године идеја да издавачи организују конференције за новинаре у Градској библиотеци.

Такву могућност, с различитим одзивом новинара искористили су:

- EDUCATIONAL CENTRE, из Подгорице,

- а затим и Бесједа -Бања Лука и Арс Либри -Београд који су промовисали и нову књигу Миље Бојанића .

Књижевна заједница Херцег-Нови је у сарадњи са пјесницима из дијаспоре организовала два програма:

Један је ПИСЦИ У РАСЕЈАЊУ, а други - ПЈЕСНИЧКИ МАРАТОН на завршници Сајма.

Издавачи присутни на Сајму углавном су задовољни посјетом и продајом, готово сви обећавају да ће бити ту и следеће године, што онда значи још бољи "Трг од књиге"

Посјетиоци су у анкетама давали различите али најчешће веома добре оцјене понуди и програмима.

Уз захвалност свима који су учествовали у организацији и реализацији "Трга од књиге" , који су о овој светковини извјештавали или писали, очекујемо наредне године још боље резултате.

СПОНЗОРИ «ТРГА ОД КЊИГЕ»

ОПШТИНА ХЕРЦЕГ НОВИ

«ЈАДРАНСКО БРОДОГРАДИЛИШТЕ» - БИЈЕЛА

ХОТЕЛ «МЕТАЛУРГ» - ИГАЛО

«МЈОНИ» д.о.о. ПОДГОРИСА

«CONEX» д.о.о. - HERCEG NOVI

КРУШО д.о.о. «РАФАЕЛО» - ХЕРЦЕГ НОВИ

«МЈЕШОВИТО» АД - ХЕРЦЕГ НОВИ

ЦРНОГОРСКА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА – ПЈ ХЕРЦЕГ НОВИ

«ПЛАВА ДЕВЕТКА» д.о.о - ХЕРЦЕГ НОВИ

«GORBIS TRAVEL» - HERCEG NOVI

«ИГАЛО ПРОМЕТ» д.о.о - ХЕРЦЕГ НОВИ

«РЕКАЛА» д.о.о - BAOŠIĆ

«DATEX» д.о.о. - ZELENICA

«TEA MEDICA» - HERCEG NOVI

И

MEDIJSKI SPONZORI

RTV ELMAG

RTV BUDVA

-
TV SKY ŠAT

JS RADIO KOTOR

JS RADIO TIVAT

JS RADIO HERCEG NOVI

FONDACIJA ZA KULTURU I TRADICIJU BOKE

PROJEKAT «RASTKO - BOKA» HERCEG NOVI

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

МЕЂУНАРОДНОГ САЈМА КЊИГА «ТРГ ОД КЊИГЕ»

Херцег Нови, 21-28. јул 2004.

Дејан МАНДИЋ, председник Општине Херцег – Нови
Велимир КОВАЧЕВИЋ, секретар Општине Херцег – Нови
Раде БОЖОВИЋ, начелник Секретаријата за друштвене дјелатности
Стево ЦВЈЕТКОВИЋ, начелник Секретаријата за привреду и финансије
Гордана БУЈАТОВИЋ, савјетник председника Општине
Дејан ЂУРОВИЋ, директор ЈУ Херцег фест
Невенка МИТРОВИЋ, директор ЈУ Градска библиотека и читалница
Ђорђе ЋАПИН, директор ЈУ Завичајни музеј и галерија «Ј.Б.Бенковић»
Вишња КОСОВИЋ, председник КЗ «Херцег Нови»
Др Алекса ВУЧЕТИЋ, директор ЈС Радио – Херцег – Нови

САВЈЕТ

МЕЂУНАРОДНОГ САЈМА КЊИГА «ТРГ ОД КЊИГЕ»

Херцег Нови, 21-28. јул 2004.

Невенка МИТРОВИЋ

Дејан ЂУРОВИЋ

Вишња КОСОВИЋ

Миленко ВИЦО

Др Алекса ВУЧЕТИЋ

РЕДАКЦИЈА БИЛТЕНА И
PRESS SLUŽBA

Витка ВУЈНОВИЋ и Петар ЈАНИЧИЋ

Штампа
БИРО КОНТО – Италиа
Тираж: 100

Генерални покровитељ:
ОПШТИНА ХЕРЦЕГ-НОВИ

ОРГАНИЗАТОР:
ОПШТИНА ХЕРЦЕГ-НОВИ, ЈУ ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА И ЧИТАОНИЦА,
ЈУК "ХЕРЦЕГФЕСТ", КЊИЖЕВНА ЗАЈЕДНИЦА ХЕРЦЕГ-НОВИ